

KRP 101 Kariyer Planlama

Prof.Dr.M. Ümit GÜMÜŞAY

KARİYER NEDİR?

Kariyer, etimolojik olarak Fransızca “carriere”, İngilizce “career” kelimesinden gelmektedir. Meslek, hayat boyu ilerleme, kişinin hayatının işi olarak seçtiği meslek anlamında kullanılmaktadır.

Kariyer, "Kişinin başlangıç yaptığı, yaşamının üretken yıllarını kullanarak geliştirdiği ve ger çalışma hayatının sonuna dek sürdürdüğü iş ya da pozisyon" şeklinde tanımlanmaktadır.

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde ise kariyer, genellikle tek bir iş alanında, dikey olarak ilerlenebilecek ve yapılan uğraşta uzmanlaşılacak işleri tanımlamaktadır.

1.1.1. Kariyer, Sonu Olmayan Bir Gelişme Yoludur

İnsanın kendisini geliştirmesinin gerçekten sonu yoktur.

Kariyer,yaptığı işte insanın kendisini sürekli geliştirebileceğini düşündüğü alanları tespit edip, yaşam boyu bu alanda yoğunlaşarak kendini mesleki, ekonomik, sosyal, fikirsel ve duygusal açıdan tatmin edebilmesidir.

1.1.1 Kariyeriniz Saygınlığınızdır

Kariyer, seçilen bir iş ve meslek yolunda ilerlemek ve bunun sonucunda daha fazla deneyim kazanmak ve yeteneklerini geliştirmek, daha fazla sorumluluk üstlenmek, daha fazla saygınlık elde etmektir.

Diğer yandan kariyer, kişinin çalışma hayatında, işe ilişkin tecrübeleri, aktivitesi ve hiyerarşik pozisyonunu gösteren bir bileşke anlamını da taşımaktadır.

Bireyler bir pozisyonda, yararlı tecrübelerini biriktirirler, daha sonra yeteneklerini geliştirip daha üst bir pozisyona geçerler.

Bu anlamda kariyer, çıraklık, kalfalık ve ustalık dönemlerini içeren bir süreçtir.

Kariyeriniz Hayat Boyu Edineceğiniz Bilgi ve Deneyimlerinizin Bileşkesidir

Kariyer, iş ile birlikte zaman boyutunu da içerisinde barındırmaktadır. Bu bağlamda, “bireyin yaşamı boyunca ardışık iş deneyimleri” kariyer olarak tanımlanmaktadır.

Tanım, “ilerleme” açısından incelendiğinde “iş” ve “zaman” gibi iki temel boyutu içermektedir.

Bu anlamda kariyer, bir zaman çizgisi (timeline) üzerinde kişinin mesleğinde ilerlemesini ifade etmektedir.

1.1.3. Kariyeriniz Hayat Boyu Edineceğiniz Bilgi ve Deneyimlerinizin Bileşkesidir

Kariyer, iş ile birlikte zaman boyutunu da içerisinde barındırmaktadır.

Bu bağlamda, “bireyin yaşamı boyunca ardışık iş deneyimleri” kariyer olarak tanımlanmaktadır. Tanım, “ilerleme” açısından incelendiğinde “iş” ve “zaman” gibi iki temel boyutu içermektedir.

Bu anlamda kariyer, bir zaman çizgisi (timeline) üzerinde kişinin mesleğinde ilerlemesini ifade etmektedir.

1.1.4. Kariyeriniz Ulaşabileceğiniz En U Noktadır

Kariyer, koyulan hedefler doğrultusunda gerekli eğitimleri alıp, iş deneyimi kazanırken, mesleki ve bireysel açıdan kişinin kendini gerçekleştirme surecini ifade etmektedir. Bu bağlamda, kariyer, insan ömrüyle sınırlı bir alanda mesleğinde sonuna kadar ilerlemektir.

1.1.5. Kariyeriniz Sizi Surekli Geliştiren Adımlarınızdır

Kariyer, bir durum tespitiyle kişinin kendi yeteneklerinin tespiti ve yeni yeteneklerinin keşfiyle başlayan ve belli bir planla hedefler koyularak ve uygulama sonucunda hedeflere ne derece ulaşıldığı kontrol edilerek mesleğinde surekli gelişimdir.

1.1.6. Kariyeriniz Yaşamınızdır

İnsanlar, yaşam düzeylerini kendileri belirler.

Seçtikleri mesleklerdeki ilerleme düzeyleri yaşam düzeylerinin göstergeleridir.

Farklı mesleklerde farklı yaşam düzeyleri olabildiği gibi aynı meslekte, en temel yaşam düzeyinden en yükseğine kadar dağılmış yaşam düzeyleri görmek mümkündür.

Mesela: Bir işletme öğrencisi, mezun olduğunda, muhasebeci, mali müşavir veya yeminli mali müşavir olabilir. Bu mesleklerin her birinde yaşam düzeyi de fark edecektir.

Diğer mesleklerde de bunun gibi olacaktır. Ostim’de küçük bir işletmede müdür olmak, Tekfen İnşaat’ın Proje müdürü olmak ve Yekta İnşaat’ın Proje müdürü olmak arasında, kariyer farkları olduğu gibi, bu pozisyonların meydana getireceği yaşam düzeyi farklılıkları da olmaktadır.

1.2. KARİYER PLANLAMA NEDİR?

1.2.1. Kariyer Planınız, Karbon Niteliğindeki Yeteneğinizi Elmasa Dönüştüren Formüldür.

Hepiniz birer yetenek cevherisiniz, hepiniz özel yeteneklere sahipsiniz.

İşte sahip olduğunuz yetenek cevherinizi keşfeder ve doğru kariyer planlaması yoluyla kuyumcu titizliğiyle işlerseniz dünyanın en nadide elmasına dönüşebilirsiniz.

Yada eğer yeteneğinizi keşfedemez veya yanlış kariyer planlaması ile söndürürseniz sıradan bir kömüre dönüşebilirsiniz.

Kariyer planınız, karbon niteliğindeki yeteneğinizi elmasa dönüştüren formüldür.

Dünyanın dört bir bucağında, ülkemizin köylerinde ve kentlerinde nice müzik yeteneği, nice spor yeteneği, nice araştırma yeteneği, nice icat yeteneği, nice girişimcilik yeteneği olan milyonlarca insan bu yeteneklerini keşfedebilecekleri ve geliştirebilecekleri bir ortam bulamadıkları için bu büyük yetenekler çürüyüp gitmektedir.

Hem kendileri, hem ülkemiz, hem de insanlık bu büyük yetenekleri kullanamamanın bedelini yoksulluk, işsizlik, tatminsizlik ve hayata küskünlük olarak ödemektedir.

Her birimizin yaradılışı, karakteri ve yetenekleri farklıdır. Diğer taraftan, her birimizin hedefleri, yaşamdan beklentileri ve yaşamları boyunca yapmak istedikleri de farklıdır.

İşte kariyer planlaması gerek özel ve gerekse profesyonel iş hayatımızda en ideal olana ulaşmak, kendimiz için en uygun kariyer alanını bulmak ve o alanda ulaşabileceğimiz en yüksek konuma gelmek için yapılır.

1.2.2. Kariyer Planınız Hayatınızın Gayesini ve Değişim Vizyonunuzu Gerçekleştirmek İçin Vardır

Kariyerinizi planlarken, öncelikle bir ömür boyu gerçekleştirmek için peşinden koşacağınız ana hedefinizi belirleyiniz. Eğer bir şeyleri değiştirmek istiyorsanız öncülüğünü yapmak istediğiniz değişim vizyonunuzu oluşturunuz.

Daha sonra ana hedefinizi ve vizyonunuzu en kolay şekilde gerçekleştirebilmenizi sağlayacak bir mesleği seçiniz. Seçtiğiniz mesleğin sizi fikirsel ve duygusal açıdan en yüksek derecede tatmin edecek, ekonomik ve sosyal açıdan sizi doyuma ulaştıracak bir meslek olmasına dikkat ediniz.

Kariyer planlaması, kendinizi ve içinde bulunduğunuz çevreyi doğru bir şekilde değerlendirmeniz, ilgi alanlarınızı belirlemeniz, bilgi ve becerinizi sürekli geliştirmeniz, güçlü ve zayıf yönlerinizi keşfetmeniz, çalıştığınız örgüt içindeki ve dışındaki fırsatları görüp değerlendirmeniz, kısa, orta ve uzun dönemli amaçlarınızı ve bunlara ilişkin kariyer hedeflerinizi belirlemeniz ve bu hedeflere ulaşmanızı sağlayacak faaliyetleri adım adım planlamanız demektir.

1.2.3. Kariyer Planınız Yaşam Planınızdır

Kariyer planı bir ömür planıdır. Bir insan hayatı boyunca ortalama 60.000 ile 80.000 saat arasında çalışır.

Kariyer planı sizin bu süreyi ne iş yaparak geçireceğinizi belirler.

Kariyerinizi planladığınızda yaşamınızı da planlamaktasınız.

Belirleyeceğiniz hedef kariyer pozisyonu, hayat standardınızı da belirleyeceğinden dolayı dikkatli bir seçim yapmalısınız.

Yaşam düzeyinizi belirlemek kendi elinizdedir. Yaşamınız boyunca yapacağınız meslek ve işler, yaşamınızı da belirleyecektir.

Kariyer planınız, aynı zamanda ailenizin himayesinden çıktıktan sonra kendi kendinize yöneteceğiniz yaşamınızda ne iş yapacağınızı, işinizde ve mesleğinizde nasıl yükseleceğinizi ve yaptığınız işin yaşamınızı nasıl değiştireceğini şekillendirir.

1.2.4. Kariyer Planınız Size Para Ve İtibar Kazandıracaktır

Yaşamınızı; para kazanmaya mı yoksa itibar kazanmaya mı, yoksa her ikisine birlikte mi yönelteceğiniz kariyer planınız için önemlidir.

Bazı mesleklerde iyi para kazanılabilirsiniz ancak itibarsızdır, bazı meslekler ise itibarlıdır ama yeterince kazanç sağlayamazsınız.

Ancak İyi bir kariyer planlaması yaparsanız hem paraya hem de itibara birlikte kavuşabilirsiniz. Asla aklınızdan çıkarmayın ki en büyük zenginlik kariyerinizle elde ettiğiniz itibarınızdır, itibarı olmayan kişiye zengin de olsa insanlar değer vermez.

Kariyerinizde yükselebildiğiniz ölçüde kazanç düzeyiniz de artacaktır.

Elde ettiğiniz kazancın harcama kalemlerine dağılım oranları da değişecektir.

1.2.5. Kariyeriniz Size Engel Atladır

İktisatta Engel Kanunu olarak bilinen kurala göre, kişinin gelir düzeyi arttıkça, gelirden yiyecek maddelerine yapılan harcamaların oranı düşer, konut gibi harcamaların oranı sabit kalır, gezi, eğlence gibi lüks mallara yapılan harcamaların oranı ise artar.

Ortalama olarak bakıldığında, bir kişinin kazandığı yıllık gelir aşağıdaki kalemlere ayrılabilir:

Barınma ve ev harcamaları (Kiralama veya mülk edinme)

Ulaşım ve araç kullanımı giderleri (toplu taşıma araçları veya araç sahibi olma)

Gıda ve yeme içme giderleri

Giyim ve kıyafet giderleri Eğitim giderleri

Eğlence giderleri Günlük bakım giderleri

Sosyal güvenlik ve Sağlık giderleri Tasarruf ve yatırımlar Yapılan yardım ve hibeler

İnsanlar, mesleki kariyerlerinde yükseldikleri pozisyon itibariyle elde edecekleri kazançları bu gider kalemlerine değişik oranlarda ve miktarlarda dağıtarak yaşamlarını sürdüreceklerdir.

Kariyer planını yanlış yapan ve kariyerini yanlış seçenler kariyerini geliştiremediği için az gelir elde edecek, zaruri ihtiyaçları dışında lüks harcamalara hiç para ayıramayacaktır.

Kariyer planını doğru yapan ve kariyerinde sürekli ilerleyen kişiler ise yüksek gelir elde edecek, dolayısıyla istediği her türlü harcamayı yapabilecektir.

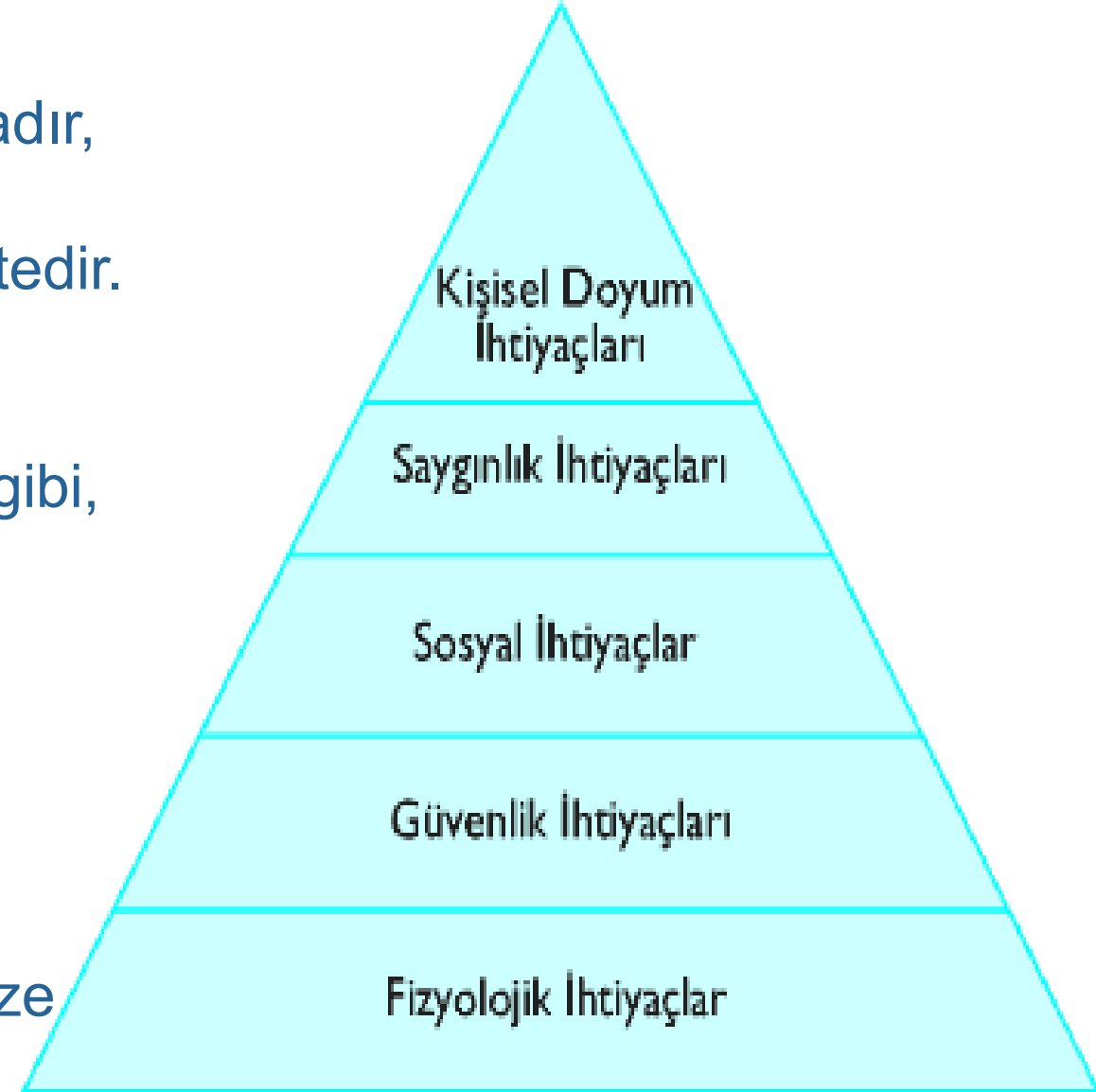
1.2.6. Kariyeriniz Size Kendinizi Aştırır

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre, kimi fiziksel ihtiyaçlarını karşılamak için çaba sarf ederken diğeri ihtiyaçlarına para ayıramamaktadır, kimi de, kendini aşma aşamasında ihtiyaçlar hiyerarşisinin en tepesinde hareket edebilmektedir. Hatta kişinin kariyerine göre sağladığı yaşam düzeyi içerisinde, giyim, gıda, barınma vb. ihtiyaçlara ayrılan bütçe miktarları değişeceği gibi, kalite farkları da ortaya çıkacaktır.

Giyim için örnek verecek olursak, 10 TL'ye de tişört var 200 TL'ye de tişört var.

Siz hangisini satın alacaksınız.

Diğeri taraftan gıda da, daha çok et ürünleri mi tketeceksiniz, yoksa tahıl ürünleri mi tketeceksiniz? Bu tamamen yaşam kariyerinize ve gelir dzeyinize göre değişecektir.

1.2.7. Kariyeriniz Yaşam Tarzınızdır

Kariyer planınız, iş ve meslek hayatınızda, zaman şeridine bağlı olarak (dönem dönem değişmek üzere) hangi işleri yapacağınızı, yılda ne kadar kazanacağınızı ve bu kazancınızı hangi giderlere ne ölçüde harcayacağınızı, kısacası yaşam tarzınızı belirler.

1.2.8. Kariyer Planınız Yol Haritanızdır

Üniversite öğrencisi iken mezun olduğunuzda nasıl bir yaşam planlıyorsanız, hedeflediğiniz yaşam düzeyine göre kendinizi geliştirmeniz gerekmektedir. İşte kariyer planınız, öncelikle kendinizi tanımanızı, hedef pozisyonunuzu belirlemenizi, hedefe göre eksiklerinizi tespit etmenizi ve eksiklerinizi tamamlamanızı sağlayacak yol haritanızdır.

1.2.9. Kariyeriniz Altın Yakanızdır

Kariyerinize göre gelecekte mavi yakalı işçi, beyaz yakalı yönetici veya altın yakalı bilgi işçisi olacaksınız. Bu durumda, daha öğrenci iken bunlardan hangisi olacağınıza karar vermeniz gerekmektedir. Bu kategorilerden hangisinde yer alacağınıza göre yaşam tarzınızın şekilleneceğini unutmayınız.

1.2.10. Entellektüel Olarak Kariyerinizi Taçlandırabilirsiniz

Entelektüel olmanız yani kendi uzmanlık alanınızda en iyisi olmanızın yanında temel alanlarda ve diğer bazı alanlarda da bilgi ve görüş sahibi olmanız kariyerinizi taçlandıracaktır.

1.2.11. Kariyer Planlaması 3 Yaşında Başlar

Her çocuğun 3 yaşında kreşe başlaması ve ilk kariyer planının anne, baba ve kreş öğretmeninin desteğiyle daha 3 yaşında iken yapılması gerekir. Kariyer planlama süreci belli bir yaşa kadar çocuğun velisi ve öğretmenleri tarafından, belli bir yaştan sonra ise kişinin kendisi tarafından yönetilmesi gereken dinamik bir süreçtir.

Daha çocukluk dönemimizdeyken bile büyüklerimizin “büyüdüğünde ne olacaksın?” diye sık sık bizi yokladığını hepimiz hatırlarız.

Muhtemelen hepimiz rol modelimiz olan babamız, akrabamız, öğretmenimiz gibi kişilerin mesleklerini söylemişizdir:

Doktor, mühendis, pilot, subay, hâkim, öğretmen, polis gibi meslekler... Ancak çocukluk hayalimizi süsleyen bu mesleklere genelde bizim yeteneklerimizle ve aldığımız eğitim türüyle uyumlu olmadığı için veya yaşımız büyüdükçe tercihlerimiz de değiştiği için bir türlü kavuşamayız.

Çocukluk hayalimizi gerçekleştiremediğimiz için ileride kariyerimizde başarılı olsak bile gönlümüzün derinliklerinde ince bir sızı hissederiz. İşte ömür boyu sürececek olan bu gönül kırıklığını yaşamamak için kariyer planlamasının 3 yaşında başlaması gerekmektedir.

1.2.13. Kariyer Planınızı İlgilendiren Alanlarda Yapın

Önce ilgi duyduğunuz, size en sevdiğiniz bilgisayar oyununu oynarken, en çok hoşlandığınız sporu yaparken, en çok beğendiğiniz müziği dinlerken yaşadığınız mutluluğu verebilecek, bıkmadan, usanmadan çalışabileceğiniz, gençliğinizi ve geleceğinizi feda edebileceğiniz, severek çalışabileceğiniz meslek alanlarını belirleyiniz ve ona göre kariyer planınızı yapınız.

Parayı seven herkes iktisatçı, işletmeci olamaz ancak her iktisatçı ve işletmeci para konularına ilgi duymalıdır. Siyasi olaylara ilgi duyan herkes siyaset bilimci olamaz ancak her siyaset bilimci siyasi olaylara ilgi duymalıdır. Yoksa hem başarılı hem de mutlu bir iktisatçı, işletmeci, siyaset bilimci olunamaz.

1.2.14. Kariyerinizi Çok Severseniz Nobel'e Uzanabilirsiniz

Nobel ödülü alan bir bilim adamına sormuşlar: “40 yıl boyunca aynı konuda uğraşmak sizi hiç sıkmadı mı?” diye.

Nobel sahibi: “Hiç sıkılmadım, çünkü her zaman kendimi en sevdiğim oyunu oynuyor hissettim” demiş.

1.2.15. Kariyer Planınız Yeteneklerinizi Uçurarak Sizi Cazibe Merkezi Yapar

Kariyer planınız, sizi kariyer geliştirme sürecinde doğru işten ve doğru noktadan başlatarak kişisel ve mesleki yeteneklerinizi ve performansınızı beklentilerin üzerine çıkarır. Böylece sizi kariyerinizin zirvesine taşıyarak alanınızda bir yıldız, bir cazibe merkezi haline getirir.

1.2.16. Alanınızda Lider olabilmek İçin Kariyer Planınızı Sık Sık Gözden Geçirmelisiniz

İş hayatına atılıp, biraz iş deneyimi kazanıp, kendinizi mesleki açıdan değerlendirebilecek düzeye geldiğinizde alanınızdaki yetkin kişilerin de desteğini alarak kariyer planınızı sık sık gözden geçirin.

Ayrıca değişen iş koşullarına, değişen iş alanlarına ve sizdeki kişisel ve mesleki gelişim aşamasına göre kariyer planınızı güncelleyin.

Çalışacağınız kurumdaki, alanınızdaki, sektörünüzdeki yurt içi ve yurt dışı gelişmeleri çok yakından izleyin hatta bu gelişmelerin içinde bir özne olmayı başarın. Kariyerinizle ilgili yeni alanlara ve yeni sektörlerle geçmede hep ilk olun.

1.2.17. İdeal Meslek Seçimini Nasıl Yapabilirim?

Bir mesleği ideal olarak seçmeden önce o mesleğin uygulandığı ortamlara, yani sahaya inin. Mesleğin icrasını bizzat yerinde görün. Çalışma hayatının ve iş sektörünün avantajlarını ve dezavantajlarını bizzat gözlemleyin.

O meslek grubundan insanlarla iletişime geçip onlardan bilgi alın, onların mesleki deneyimlerini öğrenin. Ondan sonra o mesleğin kendinize ne kadar uyup uymadığına karar verin. Her mesleğin kişiye sunduğu imkânlar farklılık gösterebilir, bununla birlikte her kurum ya da firmanın çalışma şekli ve çalışanına sunduğu imkânlar değişkenlik gösterebilir. Bu nedenle aynı meslek grubundan çok sayıda insanla görüşün, aynı işi yapan çok sayıda kurumu inceleyin.

Mutlaka mesleki eğilim testlerine (kariyer eğilim testleri) girip uzmanlarla birlikte test sonuçlarını değerlendirin.

1.2.18. Hayatımın Mesleğini Nasıl Seçebilirim?

Kişinin yapmak istediği ve kendisine en uygun mesleği bulması oldukça önemlidir.

Herkesin hayat tarzı, karakteri, hayata bakışı diğerlerinden farklı olduğu için, kişi öncelikle kendini en iyi şekilde ifade edebileceği, hayat boyu uğraşmaktan sıkılmayacağı ve yapısına uygun olan mesleğe yönelmesi en doğru karar olacaktır.

Aşağıdaki soruları kendine sorarak, kendine en uygun mesleği seçebilirsin:

Hangi televizyon ve radyo programları ilgimi çekiyor?

Hobilerim neler?

Arkadaşlarımla hangi konular hakkında konuşmaktan hoşlanıyorum?

En hoşuma giden meslek nedir?

Eğer yurtdışında eğitim almak için yeterli maddi imkânım olsa, hangi alanda eğitim almak isterdim?

Eğer elime yüklü miktarda para geçse, hangi sektöre yatırım yapardım?

En çok hayran olduğum ve takdir ettiğim rol modelim kim? Neden?

En kolay tamamladığım ve en başarılı olduğum projeler hangi kariyer alanıyla ilgili?

Hangi alanlardaki kitapları okumaktan hoşlanıyorum?

Hangi tür filmlerden hoşlanıyorum?

Hangi yönlerimle ve hangi başarılarımla hatırlanmak isterim?

Şu ana kadar hiçbir deneyimimin olmadığı hangi alanda başarılı olacağıma inanıyorum?

Boş vakitlerimde ne yapmaktan hoşlanıyorum?

Üniversitede en çok sevdiğim dersler neler?

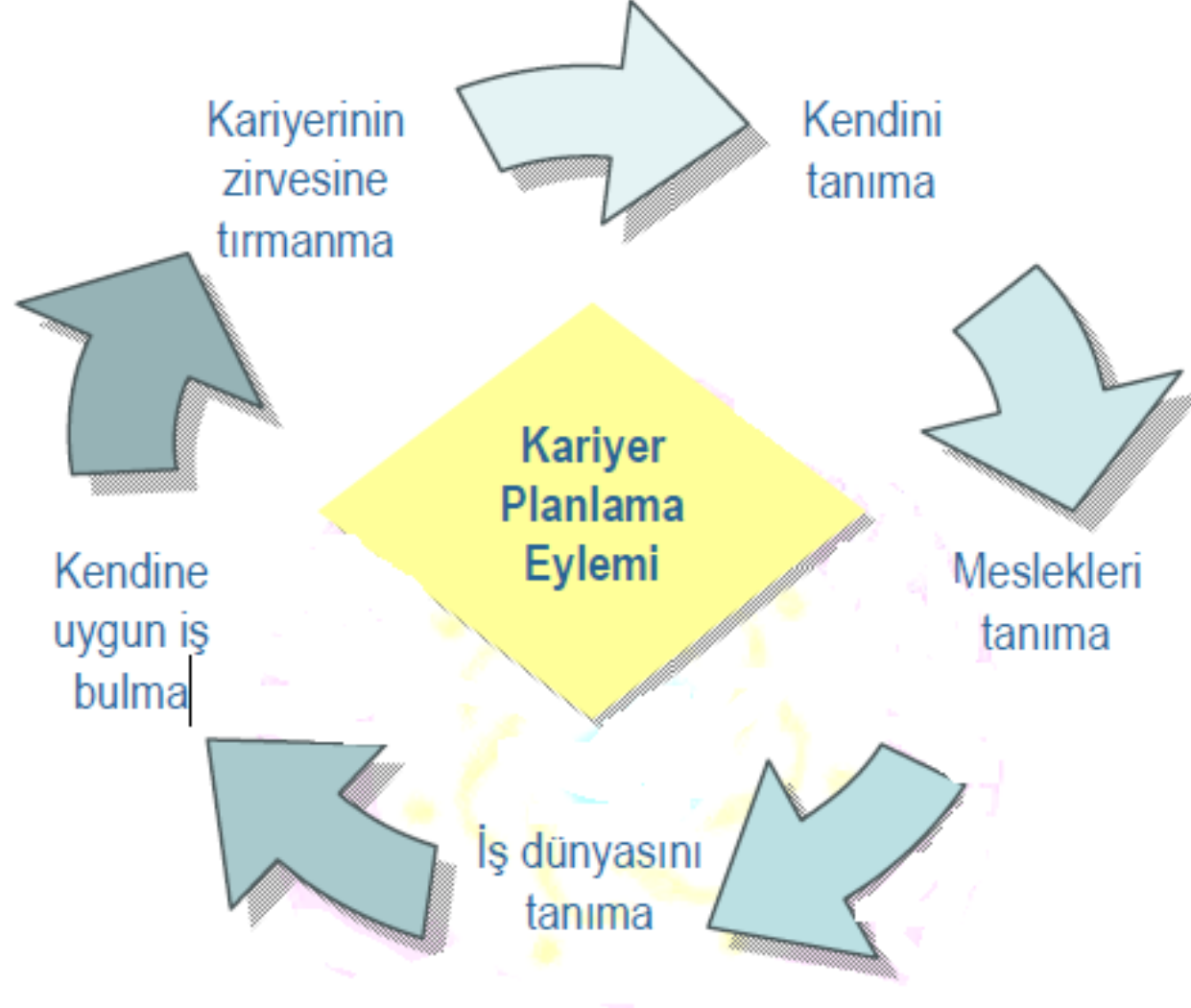
Ne tür insanlarla daha kolay anlaşabiliyorum?

Hayallerim neler?

Yukarıdaki sorulara verdiğiniz cevaplar içinde sürekli tekrar eden noktalar varsa dikkat etmelisiniz. Bunlar özellikle ilgi alanlarınızı belirlemede ve bu alanlarda bir kariyere yönelmenize kılavuz olacaktır.

1.2.19. Kariyer Planlama Süreci

Kariyer planlama sürecinin beş temel aşaması vardır:

1. Kendini tanıma (self assesment)
2. Meslekleri tanıma
3. İş dünyasını tanıma
4. Kendine uygun işi bulma
5. Kariyerinin zirvesine tırmanma

1.2.19.1 Kendini Tanıma

İnsanın kendini tanımasıyla ilgili yapılmış bilimsel çalışmalar bulunmaktadır.

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi yaklaşımına göre insanların motivasyonunda ihtiyaçların rolü önemlidir. İnsan motive olduğunda çalışır. Bunun için insanın ihtiyaçlar hiyerarşisinin hangi basamağında olduğunu bilmesi gerekir.

İnsan motive olunca bir üst basamağa çıkmak için çaba sarf eder.

İnsanın kendini tanıması, değerlerinin, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olması sorgulama bilincini geliştirir ve kendine en uygun mesleği bulmasında önemli rol oynar. Kişi kendini tanıma aşamasında, ilgi alanlarını, değerlerini ve yeteneklerini göz önünde bulundurarak kendisi için en uygun mesleğin ne olduğuna karar verir.

Kişi kendi yeteneklerini tanımladıktan sonra, kariyer hedeflerini ortaya koyabilir. Kariyer hedeflerine göre de kendisine uygun mesleğe yönelebilir ve ona uygun bir iş edinebilir. İş hayatında ise, belirlediği hedeflere ne derece ulaşıp ulaşmadığını ölçebilir.

1.2.19.2 Meslekleri Tanıma

Kendinizi tanımanızın ardından ilgi duyduğunuz meslekleri de tanımanız gerekir.

Meslekler hakkındaki araştırmanızı

- Meslek mensuplarının yaptığı temel faaliyetleri
 - Çalışma ortamı
 - Çalışma koşulları
 - Çalışanlarda aranan nitelikler
 - Mesleğe hazırlanma
 - İlk işe giriş
 - Meslekte ilerleme
 - Kazanç
 - İş bulma olanağı ve mesleğin geleceği
 - Mesleğin gerektirdiği nitelikler
- vb. konularda yoğunlaştırmanız gerekir.

Kendi özellikleriniz ile mesleğin özelliklerini eşleştirerek kariyer tercihinizi oluşturabilirsiniz.

Üzerinde durulacak temel nokta; kendiniz olmak istediğiniz gibi değil, olduğunuz gibi objektif olarak tanımanızdır. İlgi duyduğunuz meslekleri de olumlu-olumsuz yönleri ile bilmeniz gerekir.

Doğru meslek seçimi yapabilmeniz için kararlarınızı kendinizin vermesi, bu karar doğrultusunda ailenizi ikna etmeniz, anne-babanın da sizin bu kararınıza saygı göstermesi gerekir.

Kişilik özelliklerinize, yeteneklerinize, günün şartlarına uygun bilinçli bir meslek seçimi toplumda sağlıklı, mutlu, kendi kendisiyle barışık insanların sayısını da artıracaktır.

Meslek seçimi hem kişisel hem de toplumsal açıdan büyük önem taşımaktadır. Kişisel yönden arzuladığımız ihtiyaçların doyurulmasında; toplumsal açıdan da toplumsal gelişmeye temel oluşturacak olan insan gücünün planlanmasında önemli rol oynamaktadır.

1.2.19.2.1 Meslekleri Tanıma İle İlgili İpuçları

- Danışman Öğretim Üyesi ve Rehberlik Uzmanlarına mesleklerle ilgili sorular sorunuz.
- Meslek tanıtım seminerlerine ve üniversitelere yapılan ziyaretlere katılınız.
- Seçmeyi düşündüğünüz meslek mensuplarıyla görüşerek onların meslekleriyle ilgili görüşlerini alınız. Onlara çalışma ortamlarını, çalışma şartlarını, yaptıkları işleri, çalışanlarda aranılan fiziksel ve eğitimle ilgili özellikleri, iş kıyafetlerini, işlerinin yapımı için gerekli yeterlilikleri, iş içinde karşılaştıkları güçlükleri, işlerinin olumlu ve olumsuz yönlerini, meslekte ilerleme durumlarını, kazanç durumlarını, mesleki hareketlilik durumlarını ve mesleğin geleceğinin ne olabileceğini sormanız yerinde olacaktır.

1.2.19.3 İş Dünyasını Tanıma

Meslekleri teorik olarak ve sorarak tanıdıktan sonra, gerçek durumlarını da görmemiz gerekir. Çünkü size mesleklerle ilgili bilgileri aktaran işler kendi bakış açılarına göre o meslekleri sizin için iyi yorumlayacaklardır.

Onlar için olan sizin için kötü olabilir veya tersi bir durum da olabilir.

Bu açıdan gerçek hayatta beğendiğiniz ve girmek istediğiniz mesleği veya meslekleri daha yakından gerçek hayat uygulamasıyla görmemiz ve tecrübe etmeniz gerekir. Bunu yapabilmenizin en iyi yolu o mesleklerin uygulandığı kurum, kuruluş veya işletmelerde belli bir süre gerçekten çalışmanızla mümkün olabilecektir. Bu bakımdan, bölümünüzün staj zorunluluğu varsa, mutlaka yapınız. Varsa staj dışında işyeri uygulamaları mutlaka katılınız.

Her fırsatta beğendiniz ve girmek istediğiniz mesleğin yapıldığı değişik yerlere mutlaka sık sık giderek oradaki havayı teneffüs ediniz. Bu şekilde girmek istediğiniz mesleği daha yakından tanımış olacak ve kendinize mezuniyet sonrası birkaç potansiyel iş imkânını şimdiden belirlemiş olacaksınız. Diğer taraftan bakarsınız, siz daha 3. sınıftayken iş teklifi alıverirsiniz

1.2.19.4 Kendine Uygun İŖi Bulma 24 Nisan

Önceki aşamalarda elde ettiğiniz deneyim ile kendinizi ve meslekleri tanıyarak kendinize uygun meslekleri belirlediniz. Hatta bir adım daha atarak, size ve beğendiğiniz mesleklere uygun iş dünyasından işletme, kurum veya kuruluşları da belirlediniz. Şimdi yapmanız gereken, hedeflediğiniz işletme, kurum veya kuruluşların sizi neden alması gerektiği ve neden sizin diğerlerinden daha öte o işe uygun olduğunuzun ortaya koyulmasıdır. Kısacası bir pazarlama operasyonudur.

Kendinizi, üniversite eğitiminiz boyunca, hedeflediğiniz mesleklere uygun hale getirdiniz. Hatta bunun için ilave kurslara katıldınız, yan dal veya çift ana dal yaptınız ve sertifikalar da aldınız. Şimdi eylem zamanı diyebiliriz.

Sevdiğiniz mesleğe uygun işyerlerinden 20- 25 tane belirleyiniz.

Onları öncelik ve önem sırasına göre sıraya koyunuz.

Kendi yeteneklerinizle onların istihdam ettiği ve etmek istediği insanlarda aradıkları özellikleri karşılaştırınız. Sıradan üstünü çizerek devam ediniz.

Diyelim ki; baştan 6. firmaya kadar geldiniz.

İşte sizin aslında hedeflediğiniz en baştakilere henüz hazır olmadığınızı ve ancak kariyerinize olmak istediğiniz yere 6 kademe daha geriden başlayacaksınız demektir. Bunun nedeni, iş dünyasına yeterince hazır olmadığınız anlamına gelir.

Henüz eksik bilgilerinizin olduğu anlamına gelir.

Bunları hızla ve belli bir öncelik ve önem sırası içerisinde tamamlamalısınız. Yeteneklerinizi sürekli geliştirmelisiniz, becerilerinizi sürekli artırmalısınız.

Diyelim ki; bu işletmelerden birine iş başvurusunda bulunacaksınız.
O zaman, iyi bir özgeçmiş (CV), iyi bir üst yazı (kapak yazısı) hazırlamalısınız.
Referanslarınızı başvuruda bulunacağınız kuruma uygun olarak düzeltiniz.
İş başvurunuz, kabul edilip mülakata çağrıldığınızda ise, yolun yarısı geçmiş demektir.
Ancak yüz yüze görüşme de bundan önceki süreçler kadar önemlidir.
Toplam 30 saniyeniz var.
Sizi mülakat yapan kişiyi dikkatle dinleyin ve sizin o kurum için hangi pozisyon ve konularda nasıl yardımcı olabileceğinizin cümlesini kurun, 30 saniyede ifade edin ve işi alın.
Hayırlı olsun.
Ama bitmedi.
İşe başlamak yolun yarısı eder.
Diğer yarısı ise, kariyerinizi geliştirerek kariyerinizin zirvesine çıkmaktır.

1.2.19.5 Kariyerinin Zirvesine Tırmanma Bir işe başlamayı hayal etmiştiniz ve o da oldu. Hedefinizi başardınız. Eğer kendinize yeni bir hedef koymazsanız, nereye koşacağınızı bilemeyeceğiniz için pusulasız gemi gibi olursunuz. Bu yüzden, tüm iş hayatınızı kapsayan bir kariyer hedefiniz olmalıdır. Bu hedef sizi kariyerinizin zirvesine tırmandıracak bir hedef olmalıdır. Bu bakımdan, iyi düşünülerek belirlenmiş sistematik bir kariyer hedefi olmalıdır. Genellikle işletmeler, kendi insan ihtiyaçlarını kendileri yetiştirmek amacındadır. Bu çalışanlara da uygun bir durumdur. Ancak, yeni işe başlayan bir kişi genellikle ömrünün sonuna kadar yükselse bile aynı kurumda kalmayı düşünmez. Ülkemizde en iyi personel devir hızları, sektörden sektöre değişmekle birlikte 3-10 yıl kadardır. Yeni işe başlayanlar, işe başladıkları kurumda kaç yıl hangi pozisyonlarda çalışacağını ve sonra hangi kuruma geçerek hangi pozisyonu kazanacaklarını planlamalıdır. Bütün bu işlemleri de A, B, C, D, E planlarıyla birlikte yapmalıdır. Bu sizi kariyerinizin zirvesine taşıyacaktır. Şimdi zirveye çıkınca ne yapacağınızı düşünün.

1.2.20. Kariyer Geliştirme Nedir? Kariyer geliştirme, kişinin eğitim, beceri edinme, kişisel gelişim, iş ağırları ve iş tecrübesi yolu ile kariyerine ilişkin olarak yaptığı bütün planlarını adım adım gerçekleştirmesidir. Kariyer gelişimi, bireyin tüm yaşam sürecini kapsayan, işle bağlantılı deneyimleri, ilgi, tutum ve davranışlarıdır. Kariyer geliştirme süreci, bireyin kariyerini etkileyen psikolojik, sosyolojik, ekonomik, eğitimsel, fiziksel ve kültürel faktörlerin birbirleri ile etkileşimde bulunduğu, ömür boyu süren kendini geliştirme sürecidir.

1.2.21. Kariyer Planımı Oluşturmamda ve Kariyerimi Geliştirmemde Üniversitemin Kariyer Merkezinin Bana Nasıl Bir Katkısı Olacak?

1.2.21.1 Kişilik Testleri Kariyer Merkezimiz öncelikle her bir öğrencimiz için kişilik testi uygulayarak doğru alanda olup olmadığını tespit edecektir.

1.2.21.2 Kariyer Testleri

Kariyer Merkezimiz her bir öğrencimiz için kariyer testi yaparak nasıl bir gelecek beklediğiniz belirlenecektir.

1.2.21.3 Eğitim Haritanızın Çizilmesi

Kariyer merkezimiz okuduğunuz bölümden mezun olduğunuzda edinebileceğiniz meslekler içerisinde yeteneklerinizin hangisine en uygun olduğunu ve hangisine yöneldiğini tespit ederek, o yönde güçlü olabilmeniz için almanız gereken zorunlu ve seçmeli dersleri içeren size en uygun eğitim haritasını çizecektir. Size özel eğitim haritanızda 4 yıl boyunca hangi dönemlerde hangi ders ve kursları almanız, hangi uygulamaları yapmanız gerektiği saptanacaktır.

1.2.21.4 Kariyer Planlama ve Kariyer Geliştirme Danışmanlığı

Üniversitelerin öğrencilerin her birine özel olmak üzere birinci sınıftan başlayarak mezun oluncaya kadar kariyer planlama danışmanlığı, mezun olduktan sonra ise mezuniyet sonrası takip sistemiyle entegre biçimde kariyer geliştirme danışmanlığı vermelidir. Elbette kendi kariyer yolunuzu kendiniz belirleyebilirsiniz. Üniversitenin sizlere özel olarak sunacağımız kariyer danışmanlığının amacı, sizlerin ilgi ve isteklerinizi esas alarak, size en uygun kariyer alanını seçerek kariyerinizde sürekli ilerlemenizi sağlayacak şekilde sizinle birlikte alternatif kariyer yollarını araştırmak, ilişkiler ağını kurup sürekli genişletmek, kariyer gelişiminizi izleyip her aşamada size destek ve referans olmaktır.

1.2.22. İş Yaşamına Hazırlık Programları

Öğrenciler, okudukları bölümlerden potansiyel olarak hangi işleri yapan kişilerin çıkabileceğini öğrendikten sonra, araştırma yaparak piyasadaki iş imkânlarını, sektörel ihtiyaçları ve firmaların personel ihtiyaçlarını öğrenebilmek için çalışmalar yapmalıdır.

İş yaşamına hazırlık aşamasına başlamadan önce, iş arama çalışmaları için bir plan yapmaları yerinde olacaktır. Öğrencilerin kariyerlerine en uygun sektörlerde yer alan en büyük firmaların neler olduğu ve bu firmaların insan kaynağı temin yolu ve yöntemlerinin incelenmesi de önemli bir faktördür.

1.2.22.1 Staj

Staj kelime olarak Fransızca “stage” kelimesinden Türkçeye geçmiş bir kelimedir. Staj, herhangi bir meslek edinecek olan kimsenin, teorik eğitimlerinin arasında veya sonunda, iş hayatına başlamadan önce, geçirdiği uygulamalı öğrenme dönemi ve bu kimsenin, meslek bilgisini artırmak için bir kurumun bir veya birçok bölümünde çalışarak geçirdiği dönemi ifade etmektedir.

Staj, iş hayatının gerçeklerini görme ve iş hayatına hazırlık yapmak için önemli bir uygulamadır.

1.2.22.2 Özgeçmiş Hazırlama

Herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından özel bir amaçla istenen ve kişinin hayatını, yeteneğini, iş yapma gücünü ortaya koyan (belgeleyen) tanıtım yazısına öz geçmiş denir.

Özgeçmiş, genellikle bir işe başvuru sırasında adaylar hakkında ön bilgiler edinmek üzere işveren konumundaki kişi veya kurumlarca istenmektedir. Bazen de personelin tanıtımı için hazırlanan kataloglarda veya web sayfalarında kullanılmak üzere öz geçmiş istenmektedir

Öğrenciler, öğrenim dönemlerinde ve öğrenim dönemlerinin sonunda kendilerini anlatan bir özgeçmiş hazırlamalıdır. Özgeçmiş kelimesi Türkçe bir kelimedir. İngilizce karşılığı CV (Cirruculum Vitae) ve Resume olarak iki ayrı kelimeye karşılık gelmektedir. İngilizce kelime karşılıklarında aralarında anlam bakımından küçük nüanslar bulunmaktadır.

Özgeçmiş, öğrencilerin potansiyel işverenlerine becerilerini, yaptıklarını kısaca kendini tanıtacağı bir tarihtir. Özgeçmişin amacı öğrenciyi iş görüşmesine ulaştırmaktır.

1.2.22.3 İş Arama

Öğrenciler, mesleklerinin uygulama alanlarını mezun olduktan sonra değil henüz öğrenci iken araştırmalıdır. Bu süreçte mezun olacakları bölümden daha önceki yıllarda mezun olmuş kişilerin ne iş yaptıklarını mutlaka araştırmalıdır. Mezun olmuş, çalışma hayatına atılmış kişilerle tanışmalı, sohbet etmelidir. Meslekleriyle ilgili kitap, dergi, yayınları ve varsa fuarları takip etmelidir. Tatillerde kısa da olsa iş imkânlarını mutlaka araştırmalıdır. Öğrenciler, mezuniyet sonrası ne istediklerini, ne yapacaklarını net hale getirirlerse bu süreci çok daha bilinçli yönetebilirler.

1.2.22.4 İş Başvuruları

Mezunlar, sektörde kendi mesleklerine ve bekledikleri pozisyonlara uygun işler olduğunda, firmalara başvurabilirler. Başvuru biçimi, bazen firmaya bir üst yazı ve özgeçmişle posta, e-mail veya web üzerinden olabilmektedir.

Günümüzde iş başvuruları daha çok 3.taraf internet sitelerine geçmiş gibi görünmektedir.

Bu siteler, kariyer.net, globalcv.com, secretcv.com vb. sitelerdir

Diğer taraftan, iş başvurusunun doğrudan firmaya yapılmasını isteyen firmalar, başvurular için özel formlar hazırlatmış olabilmektedir. Bu durumda iş başvurusunda bulunacakların bu formları doldurmaları gerekmektedir. Bu formlarda genellikle aşağıdaki bilgiler istenebilmektedir.

- ☐ Adınız Soyadınız: ? Yaşınız:
- ☐ Cinsiyetiniz:
- ☐ Eğitiminiz:
- ☐ Yapabileceğiniz İşler:
- ☐ Çalışmak istediğiniz bölüm:
- ☐ Sertifikalarınız:
- ☐ Önemli başarılarınız:
- ☐ Ehliyetinizin sınıfı:
- ☐ Sigara içiyor musunuz?:
- ☐ Düşündüğünüz ücret:
- ☐ Size ulaşabileceğimiz telefon numaraları:
- ☐ Kısa Özgeçmişiniz:
- ☐ Eklemek İstedikleriniz

1.2.22.5 İş Görüşmesi

İş görüşmesi, işletmelerin belli bir pozisyona başvuranlar arasında özgeçmişlerine veya iş müracaatı formlarına adayların yazdıkları bilgilere göre, uygun gördüklerini işletmelerine çağırarak görüşmesidir.

Görüşmeyi, insan kaynakları (personel işleri) biriminden bir yetkili yapabileceği gibi, işletme yöneticisi veya daha küçük işletmelerde patronlar da yapabilir veya görüşmelere katılabilirler.

İş görüşmesine, mülakat ta denilmektedir. İş görüşmesine giderken aşağıdaki hususlara dikkat etmek uygun olacaktır:

- ☐ Kendini yeterince tanımak,
- ☐ Hazırlıklı gitmek,
- ☐ Kaliteli ve iyi bir uyku alarak gitmek,
- ☐ Olumlu bakabilmek, pozitif ve yapıcı olmak,
- ☐ Zamanında orada olmak,
- ☐ İyi bir ilk intiba bırakmak,
- ☐ İşle ilgili sormak istediği soruları önceden hazırlamak,
- ☐ Sorulara düşünerek gayet dikkatli cevap vermek,
- ☐ Güçlü ve geliştirmesi gereken yönlerini bilmek,
- ☐ Varsa önceki işyerlerinden neden ayrıldığını iyi izah edebilmek,

Adayın işverene sorabileceği sorular:

1. Şirketinizin gelecekteki büyüme planları nelerdir?
2. Şirketinizin terfi ve performans değerlendirme politikaları nedir?
3. Çalışacağım bölümün genel yapısı nasıldır?

Merak ettiğiniz diğer soruları sorarken de tarzınız yukarıdaki gibi olmalıdır.

1.2.22.6 İŖe Başlama

İŖ yaşamında başarılı olabilmek için yalnızca üniversite diploması almak yeterli değildir. Diploma ve uzmanlık belgeleri kadar mezun öğrencinin sahip olduğu nitelikler de önemlidir. İŖe yeni başlayanlar, işverenlerin aradığı farklı becerileri geliştirerek iş hayatında fark meydana getirebilir.

- ☐ Takım alışması,
- ☐ Problem özme becerisi,
- ☐ Kriz yönetim becerisi,
- ☐ çözüm odaklı davranışlar,
- ☐ Sürekli öğrenme merakı gibi özellikler yeni iŖe başlayanlar için fark meydana getiren özelliklerdir..

1.2.23. Kariyerinizi Planlarken İşinize Yarayacak 10 Öneri

1. İşe kendinizle başlayın.

Kendinize ve hayatınıza objektif olarak bakın. Kariyerinizde ilerlemek istediğiniz yola doğru ilerliyor musunuz? Hayatınız yolunda gidiyor mu? Kişisel ve kariyerinizle ilgili gelişiminize devam ediyor musunuz? Sevdiğiniz işi mi yapıyorsunuz?

2. Öz kaynağınızı iş ortamında değerlendirin.

Güçlü olduğunuz yanlar ve değerleriniz neler? İş yetenekleriniz, uzmanlık alanınız, ilişkileriniz, çevreniz, imajınız ve başarılarınızı gözden geçirin.

3. Kariyeriniz ve yaşamınıza dair bir plan yapın.

Hayattan beklentileriniz konusunda yeterince kesin ve açık mısınız? Uzun vadede hayalleriniz neler? Hayat içindeki değerleriniz neler? Önümüzdeki 5-10 yıl içinde neler yapmak istiyorsunuz? Tüm hayatınıza dayalı bir yaklaşım geliştirin, yaşam/kariyer, finans, sağlık, ruhsal gelişim, boş zamanları değerlendirme, ilişkiler, ev hayatı, kişisel ve profesyonel gelişim konularını gözden geçirin. Ne istediğiniz ve neye değer verdiğiniz konusunda açık olursanız daha akıllıca adımlar atabilirsiniz.

4. Başarılarınızı takip edin

Bilginizi ve becerilerinizi geliştirecek yeni fırsatlara açık olun. Tüm başarılarınızı, performansınızdaki yükselişi, katıldığınız çalışmaları, sunumlarınızın kaydını tutup takip edin.

5. Her şeyin düzenli gitmesi için çalışın

Duygusal ve fiziksel tüm alanlarda tam bir temizliğe girişin. Geçmişte öğrendiğiniz hatalardan ders alarak bugünü yaşayın. İhtiyacınız olmayan ya da sevmediğiniz şeyleri hayatınızdan çıkarın. Hayatınızın her alanında mümkün olan her şeyi sadeleştirin.

6. Saygı duyduğunuz ve hayranı olduğunuz insanların hayatlarını kendinize örnek alın

Özel yaşamında ve kariyerinde başarılı insanlardan öğrenecek çok şeyiniz olabilir. Bağlantı kurabileceğiniz örnek alınacak kimseler ya da mentor bulun.

7. Yeni seçeneklere ve fırsatlara açık olun

Yeni olasılıklara her zaman açık olun. Yeni bilgi, kaynak ve deneyimlerden yararlanın.

8. Üretici olun, harekete geçin

Kariyeriniz ve hayatınızla ilgili ne yapmak istediğiniz konusunda eminseniz, harekete geçebilirsiniz. Tüm seçeneklerinizi gözden geçirin, çevre edinin, yeni insanlarla tanışın, yeni kaynaklar araştırın.

9. Bilinçli bir şekilde çevre yapın

Mevcut tanıdıklarınızla irtibata geçin ve yeni insanlarla tanışarak çevrenizi genişletin. İlgili alanlarınıza ve kendinizi geliştirmek istediğiniz alanlara odaklanın ve bu alanlardaki insanlara ulaşmak için yollar deneyin.

10. Sezgilerinize güvenin

Sezgilerinize ve içinizden gelen sese kulak verin. Kendinize güvenin ve inanın. Ne yapmanız gerektiğini size söyleyecektir.

1.2.24. Kariyerinizi Planlarken Yapmamanız Gereken 10 Hata

Kariyer planınızı yaptınız ve bir süredir uyguluyorsunuz fakat bazı şeyler bir türlü istediğiniz gibi olmuyor. Kariyer planınızın işe yaramadığını düşünüyorsunuz. Hatanın nerede olduğunu merak ediyorsunuz. Kariyer planlama sırasında en sık yapılan 10 hata aşağıdaki gibi sıralanabilir:

1. Kısa dönemli maddi ihtiyaçlarınızı ve uzun dönem hayat/kariyer hedeflerinizi birleştirerek, her ikisini de aynı zamanda karşılamaya çalışıyorsunuz. Daha güvenli maddi altyapınızı sağlamadan üzerine bir şeyler kurmak istiyorsunuz. Birleştirmekten vazgeçin.
2. Çabuk ya da geçici çözümler arıyorsunuz. Mesela; cevabı bulmak için bir fikirden diğerine atlıyorsunuz. Unutmayın ki; tatmin edici ve prestijli bir kariyer sahibi olmak zaman, sabır ve iyi bir plan gerektirir.
3. Kişisel tatmininizi sağlamak için kendinizi tanımadan ve ne istediğinizi bilmeden başarıyı dış dünyada arıyorsunuz.
4. Kariyer gelişimi sürecini hiç kimseden ve hiçbir yardım almadan ilerletmeye çalışıyorsunuz.

5. Kendi doğrularınızı uygulamak yerine ailenizin veya başkalarının ‘-meli, -malı’ larına uymaya çalışıyorsunuz. Belki de, ne istediğinizi bilmeden ve araştırmadan dış faktörlerin etkisiyle kendinize bir yön seçmeye çalışıyorsunuz.
6. Para kazanmanın tek yolunun şimdiye kadar yaptığınız şeyi yapmaya devam etmek olduğunu sanıyorsunuz.
7. Sadece ilanları takip ediyor ve yöntemleri, girişimci pazarlama metotlarını göz ardı ediyorsunuz. Unutmamalısınız ki; iş arama sürecinize ne kadar çok insanı katar, ne kadar çok bağlantı kurarsanız, hem aradığınız pozisyona ulaşmanız o kadar kolay olur, hem de bakış açınız o kadar genişler.
8. Başarılı olamadığınız veya ilerleyemediğiniz için kendinizi, başkalarını, geçmiş olayları veya durumları suçluyorsunuz. Bu yüzden de kendinizi bir kurban gibi görüp hayatınızın sorumluluğunu üzerinize almıyorsunuz.
9. Kendinize güveniniz eksik olduğu için veya ne istediğinizden emin olmadığınız için harekete geçmiyorsunuz.
10. Sadece ne yapacağınıza karar vermiş olduğunuz için bundan vazgeçemeyeceğinizi ya da değiştiremeyeceğinizi düşünüyorsunuz.

1.2.25. İş Dünyasının Sizlerden Formasyonun İpuçları

- ☐ Öz güvenin var mı?
- ☐ Gözün parlıyor mu?
- ☐ Vizyon sahibi misin?
- ☐ Yenilik yapabilir misin?
- ☐ Değişime kolay ayak uydurabiliyor musun?
- ☐ Çağdaş yeteneklerin var mı?
- ☐ Teknoloji meraklısı mısın?
- ☐ Prezantabl mısın?
- ☐ Kaç yabancı dil biliyorsun?
- ☐ Diksiyonun düzgün mü?
- ☐ İş hayatında prensipli misin?
- ☐ Bilgisayarda hangi programları kullanabiliyorsun?
- ☐ Sosyal medya ağlarında var mısın?
- ☐ Sosyal medyada kaç fun'ın var?
- ☐ Sosyal medyada kaç kişi seni izliyor?
- ☐ Google'da adın kaç kere çıkıyor?
- ☐ Sosyal medyada olumsuzlukların var mı?
- ☐ Ekip çalışmasına uygun musun?

- ☐ Hangi müzik aletlerini çalıyorsun?
- ☐ Hangi sporları yapıyorsun?
- ☐ Davranış bozuklukların var mı?
- ☐ Çevrenle iletişimin güçlü mü?
- ☐ Hobilerin neler?
- ☐ Hangi tür kitapları okuyorsun?
- ☐ Hangi tür filmleri izliyorsun?
- ☐ Boş zamanlarını nasıl geçiriyorsun?
- ☐ Mesai kavramın var mı?
- ☐ Hızlı öğrenebiliyor musun?
- ☐ Pratik zekân yüksek mi?
- ☐ Duygusal zekân yüksek mi?
- ☐ Entelektüel zekân yüksek mi?
- ☐ Zorluklara dayanma gücün nedir?
- ☐ Mücadeleci misin?
- ☐ Zorlukla karşılaştınca hemen vazgeçer misin?
- ☐ Firmamıza ne tür katkı sağlarsın?
- ☐ Sigara vb. alışkanlıkların var mı?
- ☐ Kronik sağlık sorunun var mı?
- ☐ İşte uyumlu musun?

1.3. Fakülte ve Bölümlerde Kariyer Fırsatları

1.3.6. Mühendislik Fakültesi Mezunlarının Kariyer Alanları

Teknoloji kullanımına olan ihtiyaç devam ettiği sürece mühendislere olan ihtiyaç ta devam edecektir. Elektrik, elektronik ve bilgisayar mühendisliği alanları teknolojik yeniliklerin en çok kullanıldığı alanların başında gelmektedir. Dolayısı ile bu alanlarda istihdam artarak devam etmektedir. Diğer taraftan ülke şartlarını değerlendirdiğimizde, Türkiye'nin savunma sanayisi, haberleşme ve bilişim alanında yaptığı büyük yatırımlar mühendislik alanlarının cazibesini daha da arttırmaktadır.

2. BÖLÜM:

2. KARIYER PLANLAMA NASIL YAPILIR?

2.1. Kariyer Vizyonumu Nasıl Oluşturabilirim?

Gelecekte kendimizi nerede ve nasıl görmek istediğimizin ifadesi olan vizyon, bizim gaye-i hayalimizdir ve uzun vadeli bir programlamayı ifade etmektedir. Bir kariyer vizyonu oluşturulması ile geleceğe dair belirsizlikten kaynaklanan yük azalacak ve asgari bir varış noktası tespit edilecektir. Aşağıda verilen soruların cevapları kariyer vizyonunuzu belirleme noktasında size fikir verebilecektir.

- 5-10 yıl sonra nerede olmalıyım?
- Nasıl bir meslek istiyorum?
- Nasıl bir çalışma ortamında mutlu ve verimli çalışabilirim?
- Kendi ilke ve değerlerim doğrultusunda hangi mesleğe yönelmeliyim?
- Kendini geliştirme faaliyetlerini hangi platformlarda istikrarlı ve devamlı olarak sürdürebilirim?
- Kişisel-yöresel-ulusal-evrensel bakış noktalarında nasıl projeler üretebilirim?
- Ülkeme ve aileme hizmet etmek için, sahip olduğum/olacağım birikimleri en etkin hangi görevlerde kullanabilirim?

2.2. Kariyer Hedeflerimi Nasıl Belirleyebilirim?

Kariyer hedefleri, kariyer vizyonuna ulaşırken kontrol noktaları olarak kabul edilebilir. Daha ulaşılabilir olan hedefler, kısa ve orta vadede tamamlanabilecek ve gidilmek istenen yolda plana uygun ilerlediğiniz noktasında fikir verecek ara görevlerdir. Hedefler akılcı ve gerçekçi tespit edilmelidir. Çünkü vizyona ulaşma yolculuğunda hedefler kullanılacak ve iyi tespit edilmiş hedefler amaca hizmet edecektir. Hedefleri tamamlayan birey, belirlenen durağa ulaşmış olmanın vereceği kendine güven duygusu ve ilerleme esnasındaki kişisel gelişim ile ödüllendirilecektir. Aşağıdaki örneklere bakıldığında; hedeflerin, vizyonlara göre daha ulaşılabilir ve belirgin olduğu net olarak görülmektedir.

- Yabancı dil öğrenmek
- Belirlenen okuma listesini tamamlamak
- Kişisel ve akademik gelişim için programlara katılmak
- Lisans not ortalamasını yüksek tutmak
- Lisansüstü eğitim için gerekli sınavlardan yeter not almak

2.3. Kendimi Nasıl Tanıyabilirim?

Vizyon ve hedefler belirlenirken kişi, iç dünyasına göz atmalıdır. Bu iç dönüş, aslında gelecek çizgisinin ne kadar uygun çizildiği noktasında düşünmeyi ve yapılan planlamanın gerçeklerle ne kadar örtüştüğünü sorgulamayı amaçlamaktadır. Zira tercih edilecek meslek, bireyin kişisel özellikleriyle paralellik gösterdiği ölçüde başarıya yaklaşılabilecektir.

Kendini tanımak ve gözlemlemek, başka insanları incelemekten daha zordur. Bu yüzden kendi analizini yapabilmek konusunda hassasiyet göstermek gerekir. Meslek hayatında geçirilecek zaman dilimi düşünüldüğünde, kariyer planı yaparken kendini tanımanın önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

2.4. İlgil Ve Merak Duyduğum Alanları Nasıl Tespit Edebilirim?

Kendini tanımak için ilgi ve merak tespiti yapmak başlangıç için uygun bir yerdir. Zira ilgi ve merak başarı üzerinde olumlu etkileri bilinen unsurlardır. Bu sayede mesleği eğlenceli bulmak da kaçınılmaz hale gelecek ve yapılan iş aynı zamanda yaşamın getirdiği bir yük olmaktan çıkacaktır. Aşağıda verilen sorular ilgi ve merak konularında fikir verebilecek niteliktedir.

- ☐ Acaba gündeminizi oluşturan nedir?
- ☐ Neyi yapmayı seviyorsunuz?
- ☐ Hangi enstrümanlarla ve nasıl bir mekânda çalışmak sizi daha fazla mutlu edebilir?
- ☐ Hangi tür kitaplar ilginizi çekiyor?
- ☐ Yalnız mı yoksa takım halinde mi çalışmak hoşunuza gidiyor?
- ☐ İnternet kullanımınız hangi merkezlerde toplanıyor?
- ☐ Bir firmanın hangi departmanında görev almak istersiniz?

2.5. Yeteneklerimi Nasıl Keşfedebilirim?

Her insan yetenekli yaratılmıştır. Yetenekler, diğer insanlardan ayırt edilmeyi sağlayan ve hayatı kolaylaştıran hediyeler olarak düşünülebilir. Doğuştan gelen farklılıkları tespit edebilmek ve bu yetenekleri bir üst seviyeye taşıma gayreti başarı olarak geri dönecektir. Öte yandan birçok yeteneğin geliştirilebilir olduğu hatırlanarak, hangi konuların üzerinde durmak gerektiğini belirlemek faydalı olacaktır.

2.6. Kariyer Beklentilerim Neler?

Geleceğe dair planlama yaparken meslek hayatının nasıl getirileri olması gerektiği de bir ölçü olabilir. Kişinin, iş hayatına dair maddi bir beklentisi elbette olacaktır. Ancak tek kriter bu olmamalıdır. Kendini sürekli geliştirmek, bilgi birikimini arttırmak ve bu birikimi güncel tutmak alternatif beklentiler olarak kabul edilebilir. İş güvenliği olan bir pozisyonda çalışmak ya da içinde yaşadığı topluma hizmet etmek gibi değerler de göz önünde bulundurulabilir.

2.7. Güçlü Ve Zayıf Yönlerim Neler?

Önemli bir diğer husus olan güçlü ve zayıf olduğunuz yönlerin tespit edilmesi, kişisel gelişiminizi ve dolayısıyla kariyer planlamanızı doğrudan etkileyecektir.

Güçlü yönleri ortaya çıkarabilmek veya bu yönlerin değerlendirilebileceği alanlara yönelmek, kişisel gelişiminize ve çalışma hayatınıza olumlu etkide bulunacaktır.

Diğer taraftan zayıf yönleri gözlem altında tutmak, her fırsatta onları geliştirebilmeniz için zemin hazırlayacaktır.

Çalışma disiplinine sahip olmak, insanlarla başarılı iletişim kurabilmek, kriz yönetimindeki manevra kabiliyeti gibi hususlar eğitim ve iş hayatınızı kolaylaştırabilecek güçlü özellikler olarak örneklendirilebilir.

2.8. Özgeçmişimi (Cv) Nasıl Hazırlayabilirim?

Özgeçmiş, iş görüşmesine kabul edilebilmek için işverene kendiniz hakkında kısa ve öz iş tecrübeleri ve yetenekleriniz hakkında verdiğiniz bilgilerdir.

Özgeçmişte, o ana kadar yaptığınız her iş ve çalışmanız değil, sizi ön plana taşıyacak kayda değer çalışmalarınızı içerecek bilgiler yer almalıdır.

Özgeçmiş, kendinizi tanıttığınız ve sizi işverene anlatan çok önemli ve verimli bir araçtır.

Etkili ve doğru hazırlanmış bir özgeçmiş aracılığıyla yetkililerin sizi görmeden sizin hakkınızda bilgi sahibi olmalarını ve sizden etkilenmelerini sağlayabilirsiniz.

2.8.1. Özgeçmiş hazırlarken hangi noktalara dikkat etmeliyim?

Özgeçmişte yer alması gereken konular; eğitim bilgileriniz, staj ve iş tecrübeleriniz, yabancı dil ve bilgisayar bilgileriniz, projeleriniz, ödüllerinizi ve başarılarınız, kariyer planlamanız, ilgi alanlarınız ve referans bilgilerinizdir.

Özgeçmiş, başvurulacak pozisyon ve alana göre yazılmalıdır. Örneğin, özel sektörde bir pozisyon için staj ve iş tecrübelerinin önemi artacaktır.

Çeşitli kaynakları inceleyin ve size en uygun özgeçmiş formatını yazmaya çalışın.

Uzun ve detaylı özgeçmiş her zaman kişi için dezavantajdır ve zaman kaybıdır. Sizi ön plana çıkaracak özelliklerinizi düşünün ve uygun cümlelerle kendinizi ifade edin.

Özgeçmiş formatı Word ya da PDF formatında olmalıdır.

Özgeçmişe resmi işler için kullandığınız bir fotoğraf eklemelisiniz.

Özgeçmişe kısa ve öz bir kapak yazısı ekleyin. Kapak yazısı aşağıda detaylı anlatılacaktır.

Özgeçmiş İngilizce ve Türkçe olarak iki dilde hazırlamakta fayda vardır.

Başvurduğunuz pozisyon ya da kariyer hedefinizle ilgili olmayan özelliklerinizden bahsetmeyin

2.8.2. Tipik Bir Özgeçmiş Biçimi (Formatı) Nasıl Olmalıdır?

Özgeçmiş çok uzun olmamalıdır. 1 ya da 2 sayfa ideal olmakla beraber, genelde 1 sayfa tercih edilmektedir. Eğer 2. Sayfa kullanılacaksa, önemli bilgiler ilk sayfada yer almalıdır.

Özgeçmiş bilgisayar ortamında hazırlanmalıdır. Word ve PDF uygun olan formatlardır.

Özgeçmiş hazırlanırken, yazı karakteri ve punto seçimine özen gösterilmelidir. Genellikle 11-12 punto tercih edilmektedir. Times New Roman ve Arial, yazı karakteri açısından en ideal olanlarıdır.

Yazım hatasına ve noktalama işaretlerine dikkat edilmelidir.

Teknik terimler ve kısaltmalardan kaçınılmalıdır. “Ben” ve “biz” ifadelerinden kesinlikle uzak durulmalıdır.

Özgeçmişte kaliteli bir fotoğraf da her zaman sizin hakkınızda ilk izlenimleri pozitif çevirecektir.

2.9. CV ve Özgeçmiş Arasındaki Farklar Nelerdir?

Modern iş hayatında sıkça kullanılan dokümanlar olan CV ve özgeçmiş belgeleri genellikle birbiriyle karıştırılmalarına karşın aslında oldukça farklı iki dokümandır.

CV biçim olarak özgeçmişten biraz farklıdır. CV maddeler halinde yazılırken özgeçmiş metin halinde yazılır. CV bugüne kadar çalıştığınız tüm işyerleri, o işyerinde çalıştığınız pozisyon, gittiğiniz tüm okullar ve tarihleri ile başvuru yaptığınız işle ilgili veya değil tüm niteliklerinizi içeren bir dokümandır.

Özgeçmiş ise CV' nin daha özet bir hali olarak kendinizle ilgili kısa bilgileri yazdığınız, ilgi alanlarınız, hobileriniz ile ilgili bilgilerin yer aldığı bir belgedir.

Kısaca CV ile özgeçmiş arasındaki en belirgin fark CV'de şu ana kadar kariyerinizdeki tüm tecrübeler, eğitim gördüğünüz tüm kurumlar ve bugüne kadar aldığınız sertifika, lisans ve kurslar hakkında tüm bilgiler yer alırken özgeçmiş belgesinde sadece iş başvurusu yapacağınız kurumun ilgi duyabileceği, o işle ilgili tecrübe ve niteliklerinizin yer aldığı bilgiler bulunmaktadır. (<http://www.onikibilgi.com/ozgecmis-ve-cv-arasindaki-farklar/>)

2.10. CV Bölümleri Nelerdir?

2.10.1. İletişim Bilgileri

Bu bölümde yazılanlar, CV' nin en önemli bilgileri arasındadır.

İşverenin sizinle iletişim kurabilmesi için bu bölüme önem verilmelidir.

İletişim bilgileri genellikle sayfanın üst ortasına yazılır ve isim en üstte yer alır.

Ulaşılabilir bir telefonun yazılması çok önemlidir.

Ev ve cep telefonları mutlaka yer almalıdır.

Diğer önemli bir iletişim bilgisi de mail adresidir. En uygun mail adresi isim ve soy isimden oluşur.

İşverenin CV 'de yar alan irtibat bilgileri dışında size ulaşacak herhangi bir olanağa sahip olmadığını unutmayınız.

2.10.2. Eğitim Durumu

Lise, üniversite ve varsa yüksek lisans ve doktora çalışmalarınızı yazabilirsiniz.

İlk ve ortaokulları yazmak doğru değildir.

Her bir okul için giriş ve mezuniyet yılları yazılmalıdır. Okulun adı ve bulunduğu şehir de her okul başlığı altında yer alması gereken bir bilgidir. Bölümün adı, yan dal ya da çift ana dal yapılmışsa her iki bölümün adı da yer almalıdır. Eğer okul iyi bir mezuniyet ortalamasıyla bitirildiyse, not ortalaması da dikkat çeken bilgilerden olmasından dolayı not ortalamasına CV’ de yer vermek faydalı olacaktır. Bunların yanı sıra katıldığınız kurs, seminer, tez ve proje, burs ya da ödülleri de yazabilirsiniz. Kurs ya da seminerin nerede ne zaman yapıldığı konusu yazılabilir.

2.10.3. İş Deneyimi

Bu alan daha çok yeni mezunların dışındaki kitleyi ilgilendirmektedir.

İşveren, işe alacağı kişinin iş tecrübelerini dikkate alır ve değerlendirmesini ona göre yapar.

Bu nedenle, CV’ de bu tarz çalıştığınız yerleri, iş yeri adı, çalıştığınız pozisyon ve unvanınıza yer vererek belirtin.

Yeni mezun adaylar, öğrencilikleri sırasında yaptıkları yarı zamanlı iş tecrübelerini CV’ ye koyabilirler.

2.10.4. Yabancı dil düzeyi

Bu bölümde bildiğiniz yabancı dilleri konuşma, yazma, okuma ve dinleme alanlarında seviyenizi gösterecek verilerle ifade etmeniz gerekmektedir.

Seviye, ‘Çok iyi’, ‘iyi’, ‘orta’ ve ‘başlangıç’ olarak ifade edilebilir.

Yabancı dilinizin seviyesini gösteren dil puanlarınız da CV de yer alması gereken bilgilerdendir.

2.10.5. Bilgisayar becerileri

Yabancı dil seviyenizi ifade ettiğiniz gibi CV' ye bilgisayar teknolojisindeki yeterliliğinizi ifade edecek bilgileri de yazmalısınız.

Ofis programlarının hangilerini ve ne seviyede bildiğinizi CV de bulundurmanız önemlidir.

Mesleğinizle ilgili bildiğiniz

2.10.6. İlgi alanları

Bu bölümde hobilerinizden ve yaptığınız aktivitelerden kısaca bahsedebilirsiniz. Ancak, sadece yazmış olmak amacıyla yapmadığınız aktivitelerden ve olmayan hobilerinizden bahsetmek sizi ileride muhtemel bir mülakatta zora sokabilir. Sıradan ifadelerden de kaçınmak gerekir.

2.10.7. Üye olunan Dernekler Kulüpler

Gerek üniversite döneminde gerekse de üniversite sonrasında sürdürülen kulüp ve dernek çalışmalarınızdan bahsedebilirsiniz.

Başvurduğunuz pozisyonlarda kulüp ve dernek faaliyetleri işinize yarayabilir.

2.10.8. İş ve Kariyer Hedefleri

Bu alanda dikkat edilmesi gereken nokta, kariyer planlamasının çok iyi tanımlandığı ve kendi içerisinde ikilem doğurmayacak hedeflerin CV' ye konulmasıdır. İşverene, hedeflerinizde ve geleceğe ait planlarınızda tabiri yerindeyse ayağı yere basan biri olduğunuzu göstermeniz CV' nizi etkili hale getirecektir.

2.10.9. Referanslar

Sizin hakkınızda olumlu bilgi verecek iş dünyasında ya da kamuda isim yapmış kişileri referans bölümünde yer vermek işvereni etkileyecek önemli bir bilgidir. Bu kişileri referans olarak yazmadan önce izinlerinin alınması gerekir.

Çoğu CV' de yer alan 'Referans istendiğinde verilecektir.' İfadesi gereksizdir. Belirtilecek bir referans varsa yazılmalı yoksa bu alan özgeçmişte yer almamalıdır.

2.10.10. Kapak yazısı

Kapak yazısı, CV' nin öncesinde hazırlanmış bir yazıdır ve kurumla ya da şirketle iletişime geçmekte kullanılır.

Başvurulan kişi veya şirkete hitaben yazılan iş ve çalışmak istenilen pozisyon hakkında bilgiler içeren bir sayfayı geçmeyecek bir başlangıç bölümüdür.

Başvurduğunuz kuruma yapacağınız katkıları ekleyebilir ve neden o kurumu tercih ettiğinizi yazabilirsiniz.

Kapak yazısı becerilerinizi ayrıntılı olarak anlatacağınız bir yazı değil, özgeçmişinize yardımcı olacak beklentilerinizi ortaya koyduğunuz kapsamlı bir metindir.

Her kapak yazısı başvurul an firma ya da kuruma göre arklı ele alınacak ve yeniden yazılacaktır. Yazım ve imla hatası olmamasına çok dikkat etmek gerekir, nitekim işverenin ilk dikkate aldığı CV'den önce kapak yazısıdır.

2.11. Staj Nedir? Kariyerime Ne Katkısı Olacaktır?

Stajlar okul hayatı boyunca çalışma yaşamına en yakın olduğunuz dönemdir. Size mezun olduğunuzda ne gibi bir ortamda, nasıl bir pozisyonda çalışabileceğinize dair büyük fırsatlar vereceğinden iyi değerlendirilmesi yararınıza olacaktır.

Ayrıca staj sırasında edindiğiniz tecrübeler piyasada tercih sebebi olmanıza yol açar. Hatta stajınızı tamamladığınız iş yerinde ya da aynı sektörde iş bulmanız rakiplerinize oranla daha yüksektir. Bu yüzden staj yeri seçimi başlı başına çok önemlidir.

Staj süreleri (4 yılda toplam 45-60 iş günü) ve dönemleri(yaz, kış) üniversiteden üniversiteye ve fakülteden fakülteye değişebilir. Staj yaptığınız süre boyunca işyerinin size ücret verip vermeyeceği de işyeri politikalarına bağlıdır. Genel olarak kısa dönem (45-60 iş günü) yapılan stajlarda ücret verilmez. Ancak stajyerler devlet tarafından stajları süresince sigorta yaptırılır.

Okulların öğrencilerine staj yeri ayarlama gibi bir görevi olmasa da sınırlı kontenjanlarda firmalardan talepler gelebilir. Kendi imkânlarınızla bulmanız gerektiğinde üniversitedeki hocalarınıza ya da üst dönem arkadaşlarınıza danışarak tavsiyelerinden yararlanabilirsiniz.

Türkiye’de yaz stajı yapmak için başvurular, şirketlere göre değişiklik göstermekte olup genelde her yılın şubat ve mart aylarında yapılır.

KAYNAK:

TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
KARİYER PLANLAMA UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
(KARMER)
2011